

частіше вони є однією організацією з даної країни. У кількох випадках існує два самоврядування або асоціації, пов'язані з ССБЕ. Так, у Республіці Польща це – Krajowa Izba Radców Prawnych i Naczelna Rada Adwokacka.

Ще одним актом є Кодекс етики адвокатів Європейського Союзу (далі – Кодекс), що був прийнятий 28 жовтня 1988 р. У преамбулі Кодексу етики адвокатів Європейського Союзу зазначено, що у суспільстві, збудованому на засаді верховенства права, адвокат виконує особливу роль. Саме на адвоката покладається обов'язок перед правосуддям, перед тими, чії права і свободи підлягають захисту, а тому адвокат повинен не лише відстоювати інтереси своїх клієнтів, але й надавати їм юридичну допомогу у вигляді порад і консультацій. Правовий статус адвоката покладає на нього низку обов'язків як правового, так і морального характеру щодо: клієнта; судів та інших органів влади, з якими адвокат вступає у правові відносини; адвокатури загалом та кожного адвоката зокрема; суспільства, для якого існування самостійного, незалежного та самоврядного правничого фаху є ключовою засадою охорони прав людини у їх співвідношенні з державною владою та іншими публічними інтересами [4].

Метою добровільного виконання засад професійної етики згідно Кодексу визнано забезпечення належного виконання адвокатом його основних функцій. Недотримання положень адвокатської етики є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. При цьому джерелами етичних норм адвоката є традиції цього правничого фаху. Такі норми регламентують питання організації та професійної діяльності адвокатури у конкретній державі, а також стосуються міждержавних законодавчих, адміністративних і судових процедур у цій сфері [4].

Висновки. Сьогодні право Європейського Союзу створює можливості для адвокатів-членів здійснювати юридичну діяльність на території усього простору Європейського Союзу. Нормативно-правові акти ЄС регулюють питання здійснення такої діяльності в усіх-країнах членах, а нормативне врегулювання питання вільного надання послуг, зробило адвокатів частиною правового режиму вільного ринку ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dyrektywa Rady z dnia 22 marca 1977 r. mająca na celu ułatwienie skutecznego korzystania przez prawników ze swobody świadczenia usług (77/249/EWG) URL: http://www.ccbe.eu/NTC/document/77249PLpdf18_1396343920.pdf
2. Dyrektywa 98/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. mająca na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w Państwie Członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych URL: <http://ec.europa.eu/assets/near/neighbourhood-enlargement/ccvista/pl/31998l0005-pl.doc>
3. Dyrektywa Rady z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów szkół wyższych, przyznawanych na zakończenie przynajmniej trzyletniego kształcenia i szkolenia zawodowego (89/48/EWG) URL: [http://orka.sejm.gov.pl/Drektywy.nsf/all/31989L0048/\\$File/31989L0048.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Drektywy.nsf/all/31989L0048/$File/31989L0048.pdf);
4. Kodeks Etyki Adwokatów Unii Europejskiej, pierwotnie uchwalony podczas Sesji Plenarnej ССБЕ w dniu 28 października 1988 r., a następnie zmieniony uchwałami Sesji Plenarnych ССБЕ w dniach 28 listopada 1998 r., 6 grudnia 2002 r. i 9 maja 2006 r. URL: <http://palestra.pl/old/index.php?go=artykul&id=2712>

С.С. Василів

к.ю.н., старший викладач кафедри ЦПП

А.В. Редько

студентка групи ПВПР-11

ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ СТОРІН У ВРЕГУЛЮВАННІ СПОРУ ЗА УЧАСТІ СУДДІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Судова система України перебуває на етапі реформування. Основною метою реформ є запровадження судового процесу, який би відповідав міжнародним стандартам. Однією із найбільш глобальних змін, імплементованих у національне законодавство для досягнення зазначеної мети, є запровадження інституту врегулювання спору за участі судді.

Серед проблем судового процесу України є питання надмірної тривалості судового провадження у справі, наявність якої встановлена Європейським суд з прав людини. Існування зазначеної проблеми, яка має характер системної, негативно впливає на репутацію України на міжнародній арені. Одним із способів вирішення даної проблеми, який ефективно застосовується західними державами є медіація. Проте, в Україні інститут медіації на даний момент займає другорядну роль.

Останні зміни в законодавстві, зокрема процесуальному, запровадили новелу у цивільному процесуальному праві – врегулювання спору за участю судді. Хоча цей інститут ще не набув популярності у вирішенні спорів в цивільному процесі, проте перспективи його використання високі. Згаданий інститут спрямований на спрощене вирішення спору. При цьому його відмінність від класичної медіації полягає в обов'язковій участі судді в переговорному процесі. Однак роль судді обмежена і зводиться до того, що останній не вивчає та не оцінює доказову базу сторін, натомість аналізуючи правовідносини конфлікуючих сторін з позиції судової практики. Чинне законодавство також встановлює чіткі терміни, відведені на таке врегулювання – до 30 днів [1].

В цивільному процесі питання врегулювання спору за участю судді регламентується Главою 4 Цивільного процесуального кодексу України, у якій визначено підстави, порядок, припинення та строки зазначеної процедури.

При цьому, законодавством передбачено дві форми проведення процедури врегулювання спору за участі судді, а саме: спільні наради, які проводяться за участю усіх сторін, їх представників та судді, та закриті наради, які проводяться за ініціативою судді з кожною із сторін окремо [2].

Представник сторони, може бути учасником процесу врегулювання спору за участю судді. Питання участі представника сторони в процесі врегулювання спору, а також питання строків залучення представника до позасудового врегулювання спору є обов'язковим, однак до тепер залишається не дослідженим.

Зазначені питання мають вагомий вплив на сам процес врегулювання спору, тому питання обов'язковості участі представника сторони є актуальним для процедури позасудового врегулювання спору.

Цивільним процесуальним кодексом України передбачено, що представництво у суді як вид правничої допомоги здійснюється виключно адвокатом (професійна правнича допомога), окрім випадків, встановлених законом. При цьому, також передбачено можливість самопредставництва та представництва особи законними представниками [2].

Для з'ясування питання обов'язковості залучення адвоката в якості представника до процедури врегулювання спору за участі судді, на нашу думку, необхідно встановити чи є процес врегулювання спору за участі судді частиною судового провадження.

Національне законодавство закріплює лише загальні особливості процесу врегулювання спору за участю судді. При цьому, ЦПК України закріплює положення про те, що у випадку проведення процедури врегулювання спору за участю судді, суд постановляє ухвалу, якою одночасно зупиняє провадження у справі [2].

Врегулювання спору відбувається за межами судового провадження. Водночас, таке врегулювання не є обов'язковою стадією судового провадження, суддя при врегулюванні спору між сторонами не виконує покладених на нього ЦПК України обов'язків, а займає роль медіатора, пропонуючи сторонам можливі способи вирішення конфлікту, не здійснюючи аналіз доказової бази. Отже, можна зробити висновок, що оскільки процес врегулювання спору за участю судді є добровільною стадією, врегулювання якої здійснюється не в межах цивільного процесуального законодавства, то залучення представника сторони не є обов'язковим.

Оскільки основною метою врегулювання спору за участю судді є пошук рішення, яке задовольнить сторін, досягнення компромісу між сторонами, то при залученні до такого врегулювання адвокат здійснюватиме надання правової інформації, яка пов'язана з особливостями виконання рішення щодо якого досягнуто консенсусу, консультуватиме сторону щодо можливих ризиків прийнятого рішення або ж ризиків припинення позасудового врегулювання спору та відновлення провадження у справі, а також роз'яснюватиме інші правові аспекти, що виникатимуть під час врегулювання спору. Тобто можна стверджувати, що участь представника, а особливо адвоката – фахівця у галузі права, у процесі врегулювання спору за участю судді буде охоплюватись поняттям інших видів правової допомоги, надання яких є професійним обов'язком адвоката.

Важливість залучення професійного представника до процесу врегулювання спору за участю суді полягає також в тому, що суддя під час врегулювання спору не має права надавати сторонам юридичні поради та рекомендації, надавати оцінку доказів у справі, а лише може запропо-

нувати шляхи вирішення спору. У випадках, коли питання врегулювання є юридично складним, саме адвокат у якості представника сприятиме більш повному розумінню сторони всіх наслідків обраного шляху врегулювання спору.

Також слід зазначити, що будь-який спосіб вирішення спору, обраний під час врегулювання спору за участі судді повинен задовольняти сторони не лише ймовірним результатом виконання обов'язків, прийнятих на себе сторонами під час врегулювання. Важливо врахувати прийнятність способу виконання сторонами своїх обов'язків, строк їх виконання тощо.

Окрім зазначеного, слід також взяти до уваги, що при залученні адвоката до процесу врегулювання спору за участі судді, шанс настання необхідних для сторони результатів є більш високим.

Отже, законодавством не передбачено обов'язок залучення представника сторони до врегулювання спору за участі судді, проте його участь сприятиме досягненню позитивних наслідків для сторони спору, при цьому буде враховано всі обставини пов'язані із дружнім врегулюванням спору або відновленням судового провадження у випадку якщо сторони не дійшли згоди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мужик Л. Медіація та врегулювання спору за участі судді в господарському процесі. Юридична Газета online. № 31 (633). 2018. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya-ta-vregulyuvannya-sporu-za-uchastyu-suddi-v-gospodarskomu-procesi.html>

2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

Н.І. Гук

Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
кафедра цивільного права та процесу
аспірант II року навчання спеціальності 081 Право
huk1998@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ

Одним із визначальних показників правової держави є гарантування та забезпечення фактичної незалежності судової влади. В Україні це завдання делеговане Вищій раді правосуддя, яка створена у контексті реалізації судової реформи (2016 р.) на основі реорганізації Вищої ради юстиції. Попри те, що функціональне призначення та коло повноважень Вищої ради правосуддя є значно ширшим від Вищої ради юстиції, вивчення її правового статусу не буде комплексним без аналізу витоків цієї інституції, особливостей її формування та розвитку, позаяк саме історія подає нам цінні знання та вагомий досвід, які необхідно врахувати у процесі реформування та побудови будь-якого органу.

Вища рада юстиції в Україні була утворена тільки в 1998 р., перед тим не було самостійного органу з подібними функціями. На кожному історичному етапі розвитку української державності проблема формування суддівського корпусу розглядалася у різний спосіб, досить часто державним органам та/чи посадовим особам делегувалися повноваження щодо призначення суддів на посади й притягнення їх до відповідальності.

На початку Концепція нової Конституції України, ані початкова редакція проекту Конституції України, ухвалена Конституційною комісією України 11 березня 1996 р., не передбачали формування спеціального органу щодо добору кандидатів на посади суддів. Втім, у травні 1996 р. до проекту Конституції України Тимчасовою спеціальною комісією внесено додаткову статтю, що передбачала утворення в Україні Ради Магістратури. В цьому контексті вважаємо неповним аналіз процесу формування Вищої ради правосуддя, здійснений В. Гончаренком, позаяк учений концентруючи увагу на 1998 р. – році правомочного створення цього органу [1, с. 34], оминув факт нормативного закріплення цієї інституції 28 червня 1996 р. в Конституції України. Аналогічної прогалини допускаються й інші дослідники [2, с. 15].

Отже, вперше проблема доцільності створення незалежного органу (Ради магістратури) із повноваженнями – забезпечення кадровим потенціалом судів й притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, актуалізувалася в Україні під час підготовки проекту Конституції (травень